

prof. dr hab. Zbigniew Raubo

Katowice 16.02.2021

Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego

w Katowicach

Katedra Fortepianu

Zleceniodawca recenzji:

Akademia Muzyczna w Poznaniu, pismo Rektora Akademii Muzycznej w Poznaniu z dnia 18 listopada 2020

Dotyczy:

- Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Poznaniu z dnia 15 kwietnia 2019 roku o wszczęciu przewodu doktorskiego mgra Marka Mazura
- Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Poznaniu z dnia 15 kwietnia 2019 roku o wyznaczeniu recenzentów w przewodzie mgra Marka Mazura

W świetle *art. 6 ust. 1, 3 Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65. poz. 595, z późn.zm.)* Rada Wydziału posiadała uprawnienia do prowadzenia przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka.

PODSTAWOWE DANE O KANDYDACIE

Mgr Marek Mazur jest absolwentem Ogólnokształcącego Liceum Muzycznego w Wałbrzychu a następnie studiów licencjackich i magisterskich (z wyróżnieniem) w Akademii Muzycznej w Poznaniu, którą ukończył pod kierunkiem prof. zw. dr hab. Alicji Kledzik. W roku 2017 podjął studia doktoranckie w macierzystej Uczelni, pełniąc w niej równoległe obowiązki wykładowcy. Należy również wspomnieć o jego udziale w programie Erasmus+ w Musikhogskolan i Malmo (Lunds Universitet) w Szwecji, gdzie miał okazję pracować pod kierunkiem prof. Hansa Palssona. Doktorant jest laureatem kilku konkursów muzycznych zarówno w kategorii fortepianu solowego (XXIV Concorso Pianistico Internazionale w Rzymie), jak i zespołów kameralnych (m.in. XV Międzynarodowy Konkurs Muzyczny im. Juliusza Zarębskiego). Ponadto brał udział w kursach mistrzowskich prowadzonych przez wybitnych pedagogów. Jest artystą często udzielającym się w życiu koncertowym zarówno w Polsce jak i zagranicą.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska mgra Marka Mazura pt. "Cykle fortepianowe Roberta Schumanna w kontekście twórczości literackiej Jeana Paula Richtera i Ernesta Theodora Amadeusa Hoffmana" składa się z zarejestrowanego na płycie CD dzieła artystycznego, jak również jego opisu.

Dzieło artystyczne w wykonaniu doktoranta zawiera nagranie dwóch wielkich cykli niemieckiego romantyka: *Kreislarianów* op.16 oraz *Karnawału* op.9. Utwory na płycie CD umieszczone są w powyższej kolejności.

Mgr Marek Mazur zaczyna *Kreisleriana* op.16 z dużą dozą dramatycznej energii, wciągając od razu słuchacza w tok swojej narracji. Nieco zaskakująca jest koncepcja zmiany tempa fragmentu w tonacji B-dur (od taktu 25), która w moim odczuciu nieco rozbija spójność tego ogniwa utworu.

W cz.II Pianista kreuje bardzo delikatny, romantyczny klimat prezentując piękne legato i płynność ósemkowych linii melodycznych, znakomicie wplatając w skomplikowaną formę utworu dwa kontrastujące *Intermezza*. Część trzecia z kolei robi duże wrażenie swoim nieco diabolicznym charakterem, choć wydaje się, że próba zagrania jeszcze odważniej agogicznie (wręcz „desperacko”) *cody* umożliwiłaby pokazanie w bardziej przekonujący sposób narastania formy utworu.

W ogniwie IV - *Sehr langsam* Doktorant bardzo sugestywnie kreuje medytacyjno-pieśniowy wizerunek utworu, świetnie kontrolując plany dźwiękowe jak też rysując w naturalny sposób łuki melodyczne. Wydaje się, że początkowe takty cz. V zyskałyby nieco na charakterze, gdyby spróbować je zagrać jeszcze delikatniejszym *pianissimo*. Pod koniec pierwszego odcinka tej miniatury daje również znać o sobie pewna niecierpliwość w realizacji tempa, jak też nieco niższa niż zazwyczaj precyzja struktur ósemkowo-szesnastkowych. Bardzo duże wrażenie wywarł na mnie z kolei następny fragment utworu oznaczony *im Tempo* ze znakomicie zbudowaną kulminacją (takt 67 i dalej) jak również bardzo plastycznie pokazaną akcentowaną partią kciuka prawej ręki w progresywnej melodii (od taktu 69). W szóstej części *Kreislarianów* mgr Marek Mazur po raz kolejny udowadnia, że znakomicie czuje się w poetyckiej atmosferze utworów Schumanna, przy okazji prezentując bardzo przekonująco archaizujący fragment w taktach od 6 do 10-go. W *Sehr rasch*, siódmej składowej cyklu prezentuje znakomite umiejętności warsztatowe Doktoranta, na podkreślenie zasługuje tu zwłaszcza brawurowe wykonanie *fugato* (od taktu 40), jak też zaskakująca *coda* z dość odważnie realizowanym *portato* w strukturach akordowych.

W finałowym *Schnell und spilend* Pianista niesłychanie dokładnie i konsekwentnie realizuje ostinatowy charakter utworu, z kolei wydaje się, że partia lewej ręki z tak charakterystycznymi, niespodziewanymi synkopami mogłaby być potraktowana nieco odważniej. Tego właśnie rodzaju odwagi brakuje nieco również w burzliwym fragmencie oznaczonym *Mit aller kraft*. W całokształcie jednak również ostatnie ogniwo *Kreislarianów* prezentuje bardzo wysoki poziom pianistyki Doktoranta w zakresie precyzji wykonawczej jak też kreowania charakteru utworu.

Interpretacja *Karnawalu* op. 9 dostarczyła mi być może jeszcze więcej satysfakcji w wykonaniu mgra M. Mazura. Przede wszystkim zaimponował mi rozmach w kreowaniu formy tego bardzo rozbudowanego przecież dzieła - od nieco statycznego *Quasi maestoso* do rozpedzonego finału, które wykonawca traktuje z imponującą brawurą. Spośród szeregu utworów składających się na schumannowskie arcydzieło chciałbym wyróżnić z wykonania Doktoranta szczególnie kilka.

I tak, *Valse noble* z jego bardzo naturalnym, nieco elastycznym pulsem i pięknym wyeksponowaniem melodyki w części środkowej. Nieco nieprzewidywalne (w pozytywnym oczywiście sensie!) *Coquette* i *Replique*. W *Chiarinie* Pianista bardzo konsekwentnie buduje napięcie, w następu-

jącym po niej *Chopinie* urzekła mnie z kolei bardzo wyrafinowana jeśli chodzi o rubato i kolorystykę część powtórkowa. *Pantolon et Colombina* to miniatura w której słyszymy znakomitą artykulację Wykonawcy, z kolei brakuje może nieco pełnej słyszalności wszystkich składników w synkopowanych akordach w partii prawej ręki. Kilka fragmentów (np. *Papillons* czy *Paganini*) sprawia wrażenie utworów, które w wykonaniu Doktoranta posiadają duży potencjał. Jak przypuszczam w pełni prezentuje się on dopiero w warunkach koncertu na żywo, gdyż w omawianym nagraniu noszą znamiona niewielkiej ale wyczuwalnej ostrożności tak typowej dla atmosfery wykonań na potrzeby sesji nagraniowej. Patrząc całościowo: interpretacja *Karnawału* przez mgra Marka Mazura stoi na bardzo wysokim poziomie wykonawczym. Ukazaniu kalejdoskopu postaci i zmiennych nastrojów poszczególnych utworów towarzyszy również - co bardzo istotne przy ogromnych rozmiarach dzieła! - dbałość o budowanie architektury utworu.

Reasumując należy zaznaczyć, że poprzez wybór takiego właśnie kanonicznego repertuaru pianista wykazał się ogromną odwagą, ponieważ ilość i jakość znakomitych wykonań powoduje automatycznie podniesienie standardów oceniania. I chciałbym podkreślić, że mimo pewnych uwag, częściowo wynikających z subiektywnych zapatrywań recenzenta wywiązał się ze swego zadania w sposób bardzo satysfakcjonujący. Należy również zaznaczyć, że mgr Marek Mazur prezentuje podczas całego swego doktorskiego recitalu nieskazitelną pianistykę. W każdym z utworów podąża w moim odczuciu we właściwie wytyczonym estetycznym kierunku trafnie odczytując bardzo specyficzny charakter utworów Mistrza z Zwickau.

Opis dzieła artystycznego jest stosunkowo obszerny, Doktorant rysuje tutaj sylwetkę Roberta Schumanna w sposób kompleksowy. Możemy więc zapoznać się nie tylko z faktografią z życia niemieckiego romantyka ale przede wszystkim z naświetleniem wpływów na formowanie się Schumanna jako intelektualisty żywo reagującego na burzliwe prądy czasów w których dane mu było tworzyć. Muszę przyznać, że dawno nie miałem do czynienia z tak pogłębionym podejściem do omawianego zagadnienia. Autor pokazuje i skutecznie udowadnia jak silny wpływ na umysłowość i psychikę a co za tym na charakter twórczości Schumanna wywarli zarówno Jean Paul Richter jak też E. T. A. Hoffmann. Całości dysertacji dopełniają rozdziały o upodobaniu do cykliczności, tak charakterystycznej dla niemieckiego kompozytora a także analiza formalna oraz materii muzycznej ze szczególnym uwzględnieniem harmoniki obu wielkich cykli. Doktorant często akcentuje również tak typową dla osobowości Schumanna „dwoistość” obecną w jego artystycznych „sobowótach” - Florestanie i Euzebiuszu. Wywód posiada bardzo czytelny układ formalny, jest przeprowadzony z bardzo wysoką dyscypliną intelektualną a przy okazji od strony po-

znawczej jest po prostu bardzo interesujący. Mgr Marek Mazur w sposób wyczerpujący korzysta z bogatej bibliografii a także dołącza kopie partytur omawianych utworów, co należy uznać za bardzo praktyczny pomysł, gdyż pozwala natychmiast odnieść się do analizowanych fragmentów. Równie pozytywnie oceniam język pracy: jest on bardzo komunikatywny a zarazem nie boi się wkraczać śmiało w sformułowania niemieckojęzyczne, tak często obecne w sferze opisowej schumannowskich partytur, jak też w około muzycznych komentarzach jego twórczości.

Konkluzja

Praca doktorska Pana magistra Marka Mazura prezentuje wysoki poziom wykonawczy, jak też ukazuje przenikliwość i umiejętność formułowania prawidłowych wniosków, prezentując rzetelny tok rozumowania oraz głęboką erudycję Autora. Na tym moim zdaniem polega znaczący wkład tej pracy w rozwój zarówno dyscypliny artystycznej reprezentowanej przez doktoranta jak i całej dziedziny sztuk muzycznych.

Niniejszym stwierdzam, że Doktorant wykazała się głęboką wiedzą teoretyczną, a także umiejętnościami do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej. W ten sposób Doktorant rozwiązał założone zagadnienie artystyczne i spełnił bez zastrzeżeń wymagania art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku. **Pracę doktorską Pana mgra Marka Mazura przyjmuję.**

